

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

INLEDNING

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 5/2015 rd): Ärendet har inkommit till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande. Det har också remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet:

- grundlagsutskottet GrUU 1/2015 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört:

- regeringssekreterare Pekka Paaermaa, social- och hälsovårdsministeriet
- expert Miia Kannisto, Finlands näringsliv rf
- juridisk ombudsman Harri Hellstén, Företagarna i Finland

Utskottet har fått ett skriftligt yttrande av

- regeringssekreterare Pekka Paaermaa, social- och hälsovårdsministeriet
- Skatteförvaltningen
- Folkpensionsanstalten
- juridisk ombudsman Harri Hellstén, Företagarna i Finland
- Akava r.f.
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att till lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska fogas bestämmelser om hur den lön som ligger till grund för dagpenningen för äldre arbetssökande ska bestämmas och om Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassans rätt att få uppgifter om förmånstagares inkomster. Det föreslås att dagpenningen för de arbetssökande som uppfyller arbetsvillkoret efter att de har fyllt 58 år ska bestämmas på basis av den tidigare lönen, om den nya lönen är mindre till be-

Betänkande ShUB 1/2015 rd

loppet. Det föreslås att Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter ska ha rätt att få uppgifter av Skatteförvaltningen för att utreda missbruk.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Arbetslöshetsdagpenning

Utskottet anser att propositionen behövs och tillstyrker lagförslaget, men med följande kommentarer och ändringsförslag. Utskottet anser att förslaget stöder målet om längre tid i arbetslivet och höjd sysselsättningsnivå. Reformen sporrar äldre arbetslösa arbetssökande att ta emot också jobb mot lägre lön än i ett tidigare anställningsförhållande. Enligt propositionen ska dagpenningen inte räknas om ifall en arbetslös person som får jobb är minst 58 år då arbetsvillkoret uppfylls. Utskottet välkomnar att försörjningen under arbetslösheten för en äldre arbetssökande som tar emot ett jobb inte längre sjunker på grund av en eventuell ny arbetslöshet. Förslaget anknyter till 2017 års pensionsreform som har framförhandlats av arbetsmarknadsorganisationerna. En proposition om den ska lämnas till riksdagen i början av höstsessionen.

En bestämmelse om fastställande av arbetslöshetsdagpenningen som på motsvarande sätt skyddar nivån på dagpenningen gäller de 57 år fyllda arbetslösa som sysselsätts i ett arbete som ordnas av kommunen på grundval av sysselsättningsskyldigheten enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice. Utskottet vill påpeka att det i fortsättningen finns skäl att utreda ett förenhetligande av åldersgränser för fastställande av dagpenning såväl för dem som sysselsätts i kommuner som privat.

Propositionen gäller arbetslöshetsdagpenning för löntagare och den ska korrigera ett incentivproblem för äldres del i utkomstskydd för arbetslösa som betalas till löntagare. Även om problemet inte förekommer på motsvarande sätt i fråga om utkomstskydd som betalas till företagare, bör det för förlängning av företagares tid i arbetslivet utredas hur äldre företagare som blir arbetslösa bättre än förr kan spöras till att få jobb igen.

Utlämnande av uppgifter

I propositionen föreslås att Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter ska ha rätt att avgiftsfritt få uppgifter om förmånstagarnas inkomster av Skatteförvaltningen för att utreda missbruk av utkomstskydd för arbetslösa. Enligt propositionsmotiven behövs den nya bestämmelsen på grund av att rätten att få uppgifter om förmånstagares inkomster är lagstiftningsmässigt oklar.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att det föreslagna syftet med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna är en godtagbar grund för att begränsa skyddet för privatlivet och personuppgifter till de nämnda aktörerna också i större utsträckning än i enskilda fall. Enligt motiven gäller rätten Skatteförvaltningens uppgifter om förmånstagarnas inkomster. Men en sådan

Betänkande ShUB 1/2015 rd

begränsning av datainnehåll ingår inte i den föreslagna bestämmelsen trots att rätten att få uppgifter där kopplas till kravet på behövlighet. Därför måste 13 kap. 1 § 4 mom. i lagförslaget ändras så att rätten att få uppgifter antingen kopplas till nödvändighetskravet eller att innehållet i uppgifterna preciseras exempelvis enligt förslaget i propositionsmotiven. En sådan ändring är en förutsättning för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Som grundlagsutskottet ser saken vore det välgrundat att i ett regleringssammanhang som detta precisera bestämmelsen så att Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna endast har rätt att få uppgifter om dem som får arbetslöshetsförmåner liksom att rätten endast gäller uppgifter om dessa personers inkomster. I så fall kan rätten att få uppgifter också gälla uppgifter som är behövliga för det föreslagna syftet. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att momentet ändras på det sätt som grundlagsutskottet föreslår.

UTSKOTTETS FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

godkänner lagförslaget i riksdagens proposition RP 5/2015 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 6 kap. 8 § 4 mom. och 14 kap. 1 a § 2 mom., sådana de lyder i lag 1049/2013, samt
fogas till 13 kap. 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 288/2012 och 1374/2014, ett nytt 4 mom. som följer:

Betänkande ShUB 1/2015 rd

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

8 §

När dagpenningsperioden börjar från början och lönen räknas om

Om den arbetssökandes arbetsvillkor har uppfyllts i arbete där han eller hon sysselsatts på grundval av skyldigheten enligt 11 kap. 1 § 3 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller om arbetsvillkoret har uppfyllts efter att den arbetssökande har fyllt 58 år, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om, ifall inte den lön som räknats ut på grundval av de nya inkomstuppgifterna är större än den lön som bestämts tidigare. Om det i arbetsvillkoret för den arbetssökande har räknats in den tid under vilken han eller hon deltagit i sysselsättningsfrämjande service, räknas inte den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen om.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att, ~~utöver vad som föreskrivs någon annan~~ ~~stans i lag~~, av Skatteförvaltningen avgiftsfritt få sådana uppgifter **om inkomsterna för personer som erhåller arbetslöshetsförmåner och som** behövs för att utreda missbruk av **dess** förmåner.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 a §

Justeringar med lönekoeficient

De belopp som avses i 1 mom. anges i 2013 års nivå. Vid justering av beloppen ska de avrundas till närmaste hela euro.

Betänkande ShUB 1/2015 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 14 kap. 1 a § 2 mom. träder dock i kraft först den 20 .
På personer vars arbetsvillkor uppfyllts vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas 6 kap. 8 § 4 mom. i den lydelse det hade vid ikraftträdandet.

Helsingfors 24.6.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Anna-Maja Henriksson sv
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Juha Pylväs cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Annika Saarikko cent
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Sari Tanus kd

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää